

STORTINGET

Representantforslag 62 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Jan Bøhler, Marit Knutsdatter Strand, Åslaug Sem-Jacobsen, Trygve Slagsvold Vedum, Kjersti Toppe og Willfred Nordlund

Dokument 8:62 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Bøhler, Marit Knutsdatter Strand, Åslaug Sem-Jacobsen, Trygve Slagsvold Vedum, Kjersti Toppe og Willfred Nordlund om nye områdesatsinger mot utenforskap blant barn og unge

Til Stortinget

Bakgrunn

I arbeidet for et Norge med mindre forskjeller er områdesatsinger et viktig verktøy. Det handler om å sette inn ekstra ressurser og innsats på steder der mange kan havne i utenforskap. I 2006 lanserte den rød-grønne regjeringen, med kommunal- og regionalminister Åslaug Haga i spissen, de første områdesatsingene i Groruddalen, Drammen, Bergen, Trondheim og Oslo Sør. Senere har Stavanger og Oslo indre øst også kommet til. Satsingene gikk først fram til 2016, men ble deretter forlenget i ti år til 2026.

Årsaken til forlengelsen var at man langt ifra var i mål med å løse problemene. Noen steder, som i Oslo sør og nord i Groruddalen har rekrutteringen av unge til kriminelle gjenger derimot tiltatt i de senere årene. Det betyr ikke at områdesatsingene har virket mot sin hensikt, men de kunne vært mer treffsikre. Formålet med områdesatsingene var forebygging, særlig blant barn og unge, og her er utfordringene fortsatt store i noen av områdene.

En grunn til at man ikke er kommet langt nok, er at satsingene er svekket siden regjeringsskiftet i 2013. Bare til Groruddalen er den statlige bevilgningen redusert fra 105–140 mill. kroner per år i perioden 2006–2013 til 38

mill. kroner i regjeringens budsjettforslag for 2021. En annen grunn er at satsingene har vært for lite målrettet. Midlene har blitt fordelt til mange slags formål som det er vanskelig å se at bidrar direkte til måloppnåelse. Ressursene må rettes inn mot de viktigste tiltakene og ikke brukes på ytre pynt som politikere syns det er stas å vise fram, enten det er masse farget belysning, utkikkstårn eller annet.

Noen steder er det i gjennomsnitt 47 pst. av elevene som har droppet ut av skolen for godt, og går uten noe å gjøre (jf. Statistikkbanken i Oslo kommune). Flere jenter fullfører, og frafallet blant gutter er på 50–60 pst. De unge etterspør selv noe å gjøre, og ungdomsarbeidere som jobber oppsøkende med ungdommene, sier det samme. De trenger praktiske jobber å gå inn i fra den dagen de dropper ut av skolen. Rundt hjørnet venter gjengene som frister med store penger fra narkotika og annen kriminalitet.

I dag er situasjonen vanskeligere enn noensinne for de unge som ikke greier å fullføre utdanning. Det fins stadig færre jobber tilgjengelig for dem, arbeidsinnvandring gjennom EØS sitt arbeidsmarked har gjort det enda vanskeligere. Dessuten avskaffet den borgerlige regjeringen fra januar 2016 muligheten for å få tiltaksplass med tiltakspenger for unge mellom 16–18 år. Begrunnelsen var regjeringens absolutte holdning til at alle skal fullføre videregående og få studiekvalifisering. Men for de 47 pst. som i noen delbydeler ennå ikke har fullført skolen når de har brukt opp ungdomsretten og nærmer seg 30-åra, er dette dessverre helt urealistisk.

Et annet tiltak som kunne hjelpe disse unge, er ordningen med praksisbrev. Denne ordningen går ut på at skoletrøtte elever kan være tre år på en arbeidsplass og slippe å sitte på skolebenken. I juni 2016 ble det lovfestet at alle fylker skulle opprette et slikt tilbud, jf. Prop. 72

L (2015–2016), Innst. 336 L (2015–2016). Men ifølge et svar fra Stortingets utredningsseksjon i september 2020 er det kun opprettet 45 plasser i fire fylker. Det er f.eks. bare et fåtall i Oslo, hvor det kunne trenge flere hundre bare i Groruddalen. Regjeringen har ikke fulgt opp og behandler nå et forslag om å fjerne hele praksisbrevordningen. Bedre økonomi hos fylkeskommunene ville gjort mulighetene for å følge opp disse ungdommene, med blant annet praksisbrev, bedre.

Resultatet er at den største utfordringen vi har i de utsatte områdene, er utenforskap blant unge. I dag kan de gå i månedsvis uten å høre noe fra bydel eller kommune, og bydelene og kommunen har heller ikke noe å tilby. Ungdommene trenger noe å gjøre hele året. I regjeringens forslag til områdesatsinger i 2021 er det kun satt av totalt 13 mill. kroner til sosiale tjenester, kvalifisering til arbeid og entreprenørskap. Det fins ingen tiltak som monner i forhold til utfordringen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en målretting av områdesatsingene mot utenforskap blant barn og unge ved å skaffe praktiske arbeidsoppga-

ver fra første dag, eller så snart som mulig, for elevene som dropper ut av skolen.

2. Stortinget ber regjeringen utvide områdesatsingene til å gjelde flere områder i landet hvor det er behov for innsats mot utenforskap blant unge.
3. Stortinget ber regjeringen innrette områdesatsingene mot utenforskap blant barn og unge slik at de også kan brukes til å styrke oppsøkende tjenester og forebyggende politi som jobber tett på de stedene som inngår i områdesatsingene.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at de praktiske jobbene som skaffes til unge, er fleksible og varierte innen flere sektorer og legges opp slik at unge som får økt motivasjon, raskt kan komme tilbake til skolen.
5. Stortinget ber regjeringen senke aldersgrensa for ordningen med tiltakspenger og muligheter for å få plass på tiltak, til 16 år, slik aldersgrensa var inntil januar 2016.
6. Stortinget ber regjeringen utarbeide en ordning som sikrer at elever som faller ut av skolen, men kommer seg inn i praktiske jobber og stabile arbeidsforhold, kan få praksisbrev etter tre år.
7. Stortinget ber regjeringen sørge for at lovvedtaket fra juni 2016 om at alle fylker skulle opprette ordningen med praksisbrev og bygge opp et reelt tilbud (jf. Prop. 72 L (2015–2016), Innst. 336 L (2015–2016)), blir gjennomført.

25. november 2020

Jan Bøhler

Marit Knutsdatter Strand

Åslaug Sem-Jacobsen

Trygve Slagsvold Vedum

Kjersti Toppe

Willfred Nordlund